

ZSUFFA ÁKOS,
a Felnőttképzők
Szövetségének
elnöke

Munkaerőpiaci kihívások

Melyek azok a tulajdonságok, amelyek miatt nem lesznek képesek lehagyni bennünket a szuperokos és mesterséges intelligenciával (MI) rendelkező gépek? Ha Gerd Leonhard jövőkutatójának igaz van, akkor alaposan át kell értékelnünk azt, hogy mi tarthat versenyben bennünket. Persze nem attól kell félnünk, hogy a robotok átveszik felettünk a hatalmat, hanem attól, hogy gyorsan elveszítjük a ma még biztosnak tűnő állásunkat. A német kutató szerint mostantól még nagyobb szükségünk van az olyan, kizárólag ránk jellemző tulajdonságokra, mint az érzelmi intelligencia (EQ) és a kreativitás.

A mainál lényegesen rosszabb életkörülményeket vizionáló filmek, sorozatok és könyvek azt sugallják, hogy minket, embereket hamarosan teljes mértékben pótolnak a gépek és a robotok. Ezt addig sulykolták, amíg el is hittük, hogy nincs mit tenni, a mesterséges intelligencia előbb-utóbb kítér bennünket a munkaerőpiacról, és az utcára kerülünk. Szerencsére a valóság nem annyira ijesztő, mint amit a sci-fik mutatnak, arra azonban egyre több kutatás hívja fel a figyelmet, hogy tíz éven belül

nagymértékben megváltozik a munkaerő iránti igény. Gerd Leonhard szerint a számítógépek és a szoftverek minden olyan munkát átvesznek tőlünk, amely rutinszerű és robotikus. Egyre kevésbé lesz szükség a kézügyességre és a fizikai erőre. A hangfelismerés, a kvantum-számítástechnika és a sok, újonnan felbukkanó technológia átalakítja azt, ahogy dolgozunk, ahogyan együttműködünk, és ahogyan létrehozunk dolgokat. „Nem hiszem, hogy a rutintól való megszabadulás azt jelenti, hogy vége a munkahelyeknek. Szerintem csak annyit jelent, hogy vége a rutinnak” – hangsúlyozza a német kutató.

A jó hír az, hogy hamarosan megnő a kereslet a technológiai készségekre, vagyis azokra lesz inkább szükség, akik értik, mi hogyan működik, képesek és készek az innovációra, értenek a technika fejlesztéséhez és alkalmazásához. Emellett gyorsan felértékelődnek mind az emocionális és szociális, mind pedig a magasabb kognitív készségek, elengedhetetlen lesz a vállalkozószellem és a kezdeményező-készség, egyre fontosabbá válik a mások irányításának képessége. Nehezen találnak majd munkát azok, akik az alapszintű kognitív készségeiket

használva például adatbevitellel és adatfeldolgozással foglalkoznak, számolnak vagy olvasnak. Ezzel szemben gyorsan megnő az igény a szociális és emocionális, tárgyalási, alkalmazkodó- és együttműködő készség iránt, nagy előnyt jelent majd a jó kommunikációs képesség, a kreativitás és a kritikai gondolkodás. Ha a dolgozók versenyben akarnak maradni, akkor egyrészt fejleszteniük kell a meglévő tudásukat, másrészt akár magánúton, akár céges segítséggel át kell képezniük magukat, de a munkáltatóknak is felül kell vizsgálniuk és át kell szervezniük a működésüket.

Azokon a területeken, ahol szükség van a társas interakcióra és az emberek szakértelmére, sokkal kisebb szerep jut az automatizálásnak, ugyanis a gyors fejlődés ellenére sem képesek a gépek, a robotok ezekben a szektorokban utólrá, lehagyni bennünket. A cégek feladata nem az lesz a jövőben, hogy a mesterséges intelligencia térnyerése miatt az adott területen fölöslegessé vált munkaerőtől megszabaduljanak, hanem az, hogy felismerjék azokat a képességeiket, amelyekre a továbbiakban is igény lehet. A soft skillek fejlesztése és a munkaerő átképzése elkerülhetetlenné fog válni.

Már közhelynek számít, hogy még nem találták ki azt a szakmát, amely-

ből egy ma születő gyerek az iskolái befejeztével le fog vizsgálni. Azt azonban kevesebben tudják, hogy Európában a mai gyermekek életük során előreláthatólag 15 alkalommal fognak munkakört, munkahelyet váltani. Két éven belül szükség lesz a munkavállalók 54 százalékának átképzésre, illetve továbbképzésre, az évtized végéig pedig százezerrel több felnőttet kell újraképezni az Európai Unióban. Vagyis minden negyedik embert, ha a munkaképes korúakat vesszük figyelembe, és Magyarországon kétféle felnőttre vár ez a – közeli – jövő. A vállalatok sikerének pedig az lesz a kulcsa, ha ebben segítik a dolgozóikat, és ha végre meghonosítják a szervezetben az élethosszig tartó tanulást.

Amellett, hogy az érzelmi intelligencia és az úgynevezett soft skillek egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert, a tanulás, ismeretszerzés szerepe is tovább nő. A legfrissebb Munkaerőpiaci Tükörben publikált statisztikai adatok szerint a képzésben részt vevő fiatalok száma csökken, és sajnos sokan hagyják abba a tanulást túl korán. Mindez azzal járhat, hogy nem lesznek képesek az egyre gyorsabb technológiai váltásokra reagálni, és elveszíthetik az állásukat, vagy alacsonyabb bérezéssel járó munkát kapnak.